

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔
ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
The Participation of People towards Work Development in accordance
with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality
Maejan District, Chiangrai Province

พระอธิการศักดิ์สิน สิริภทฺทจารี (จีอาทิตย์)*

Phra Ateekan Saknatee Siribhaddacārī (Geeartit)

ผศ.ดร.สมจิต ขอนวงศ์, ดร.สายัณห์ อินันใจ**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ ๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย และ ๔. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔,๘๒๑ คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ทำการหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาร์โยยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน ๓๖๙ คน และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่า เอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจง จำนวน ๗

* นิสิตปริญญาโท รหัสนิสิต ๕๗๐๘๔๐๕๐๔๑ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (ศูนย์บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่, ๒๕๕๙). Email. sak_2553@hotmail.com

** อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์

รูป/คน สารสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) ด้วยวิธีพรรณนาเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๔$, S.D.=๐.๕๒๒)

๒. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการจำแนกตามอาชีพ พบว่า แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย คือประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควรปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับทางเทศบาล, เพราะประชาชนไม่เข้าใจในแต่ละเรื่อง จึงไม่ให้ความร่วมมือ ควรให้การอบรม ให้ความรู้ในแต่ละเรื่องแก่ประชาชนที่ยังไม่เข้าใจ, ประชาชนเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของทางเทศบาลจะต้องมีการเสียสละในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น จึงสมควรให้การศึกษา อบรม เรื่องหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย และประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการทำงานของเทศบาล เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ เข้าใจ แก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนให้ถูกต้อง ทัวถึง อย่างเท่าเทียมกัน

๔. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การเสียสละในการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนเห็นคุณค่าของการตระหนักต่อปัญหาของท้องถิ่นในปัจจุบัน ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน พยายามดึงพลังมวลชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะ การทำประชาคมระดับกลุ่มเพื่อเสนอแนวทางร่วมกัน แก้ไขปัญหา ความต้องการของประชาชนร่วมกับทางเทศบาลได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของประชาชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, สังคหวัตถุ ๔

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the level the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province, 2) to compare the opinion of the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province, 3) to study the problem, obstacle, and the suggestion in the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province and 4) to study the development guidelines for the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province

The study was Mixed Methods Research. The population were 4,821 people who lived in Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province , by using stratified sampling hypothesis of Taro Yamane, 369 people. The data were collected by questionnaire and the data analysis was done with Social Science SPSS. The statistics were used values of frequency, percentage, mean, standard deviation, hypothesis test with t-test, F-test, one way ANOVA. In the part of opened and close questionnaire to show the problem, obstacle, and suggestion the researcher was arrange the group according to issue of open – end. Then, they were analyzed by frequency and in-depth-interview collecting data from 7 key informants, the researcher will gather data on the essence of the in-depth-interview and then by content analyzed technique by descriptive interpretation.

The results of the research were found as follows;

1) The level of the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province was found that the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province the overall was at the medium level ($\bar{X}$ 2.94 ,S.D.=0.522).

2) The comparison of the level of the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province was hypothesis tested by analyzing in aspects of

individual factors consist of gender, age, educational background, and monthly income, it was found that no significant different., thus rejected the set hypotheses. While difference occupation, which was accepted the hypothesis.

3) The problem, obstacle, and the suggestion for the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province. People did not cooperate with municipality to solve the problems, should raise awareness to people about local development with municipality because they could not understand each other, thus they did not cooperate, should be training about knowledge for people who do not know that, They understood that it was the duty of the municipality that must be sacrificed to work with honesty for benefit of local, should be training the principle of public participation in democracy. And they had no public participation in the monitoring and evaluation of the work of municipality, should give opportunity the public perception for solving requirement, was correctly, throughout and fairly.

4) The development guidelines the participation of people towards work development in accordance with Saṅgahavatthu IV of Maekham Sub-District Municipality, Maejan District, Chiangrai Province ; It was found that the most informant emphasized the enhancing knowledge, sacrificing in participation of people and raise awareness to people about local development for community empowerment, assemble crowd sourcing to participate in sort of the importance problem, needs, suggestion , referendums level for a common approach solutions about the needs of people with the municipality was correctly according to public demand.

Keyword: The Participation, Saṅgahavatthu

๑. บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้มีการแสวงหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนส่วนรวมมากที่สุด ทั้งนี้เพราะทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด และปัจจุบันรัฐบาลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่างตามหลักการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่นานาอารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อการพัฒนาการเมืองให้เข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล ที่รัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ สร้างความโปร่งใส เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารท้องถิ่นของตนเอง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๑๐ แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มาตรา ๕๗ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ ๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น ๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่ ๕) ส่งเสริมและให้การศึกษากับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน^๑

จากสรุปผลการพัฒนาเทศบาลตำบลแม่คำในปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๕๗)^๒ พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา (SWOT) อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats) คือ มีงบประมาณการพัฒนาค่อนข้างจำกัด การดำเนินการโครงการที่เกินศักยภาพของงบประมาณ จำเป็นต้องสรรหาแหล่งงบประมาณภายนอก เช่น งบจากส่วนกลาง งบจากจังหวัด (CEO) งบจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงได้จัดทำแผนพัฒนาโดยมีการแยกแผนงาน/โครงการที่เกินศักยภาพ เพื่อเสนอขอของบประมาณอุดหนุนและทบทวนแผนงานทุกปี

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาของเทศบาลตำบลแม่คำโดยนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักสังคหวัตถุ ๔ อันประกอบไปด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา ซึ่งเป็นหลักธรรมหนึ่งที่จะช่วยให้การบริหารงานในองค์กรเป็นไปด้วยความราบรื่น เพราะหลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักการสงเคราะห์ หรือเป็นธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจคนและประสานหมู่ชนไว้ด้วยความสามัคคี^๓ เป็นธรรมที่ช่วยให้องค์กรมีการบริหารงานที่ดี มีประสิทธิภาพสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน พัฒนางาน หรือการปฏิบัติงานร่วมกัน และนอกจากนี้หลักสังคหวัตถุ ๔ ยังเป็นหลักธรรมในการสงเคราะห์กันและกันภายในองค์กร เป็นหลักธรรมที่สามารถผูกมัดจิตใจคนให้ทำงาน

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๑๐ แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, หน้า ๒๘.

^๒ เทศบาลตำบลแม่คำ, สรุปผลการพัฒนาเทศบาลตำบลแม่คำในปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๗), [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tessabanmaekham.go.th/index>. [๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘].

^๓ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาบรรณสาร, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑.

ร่วมกัน เพื่อให้การพัฒนางานของเทศบาลตำบลแม่คำ ประสบผลสำเร็จตามแผนงานต่างๆ ที่ได้วางไว้และ
เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นคือเทศบาลตำบลแม่คำ มุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
๒. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
๔. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไปที่มีสิทธิเลือกตั้งและอยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จากจำนวนทั้งสิ้น ๔,๘๒๑ คน ได้กลุ่มตัวอย่าง ๓๖๙ คน โดยการคำนวณใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทและประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมในการวิจัย

๔. สรุปผลการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๙ มีอายุระหว่าง ๔๐ – ๕๐ ปี จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๔ มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน ๒๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๑ มีอาชีพเกษตรกรกรรมและอื่นๆ จำนวน ๑๐๙ คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕ ตามลำดับ และ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๒.๙๔$, S.D. = ๐.๕๒๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านทาน, ด้านปิยวาจา, ด้านอรรถจริยา อยู่ในระดับปานกลาง และด้านสมานัตตตา อยู่ในระดับน้อย ดังรายละเอียดดังนี้

๑) ด้านทาน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ ด้านทาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๓$, S.D. = ๐.๓๕๕)

๒) ด้านปิยวาจา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้านปิยวาจา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๑$, S.D. = ๐.๖๐๗)

๓) ด้านอรรถจริยา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้านอรรถจริยา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๐$, S.D. = ๐.๖๐๓)

๔) ด้านสมานัตตตา พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแม่คำมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้านสมานัตตตา ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = ๒.๔๒$ S.D. = ๐.๘๑๙)

๔.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

พบว่า ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย คือประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ควรปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับทางเทศบาล, เพราะประชาชนไม่เข้าใจในแต่ละเรื่อง จึงไม่ให้ความร่วมมือ ควร

ให้การอบรม ให้ความรู้ในแต่ละเรื่องแก่ประชาชนที่ยังไม่เข้าใจ, ประชาชนเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของทางเทศบาลจะต้องมีการเสียสละในการทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น จึงสมควรให้การศึกษา อบรม เรื่องหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย และประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการทำงานของเทศบาล เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนรับรู้ เข้าใจ แก่ปัญหาความต้องการของประชาชนให้ถูกต้อง ทั้งถึง อย่างเท่าเทียมกัน

๔.๔ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของเทศบาลตำบลแม่คำ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ การเสียสละในการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนเห็นคุณค่าของการตระหนักต่อปัญหาของท้องถิ่นในปัจจุบัน ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน พยายามดึงพลังมวลชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอแนะ การทำประชาคมติดระดับกลุ่มเพื่อเสนอแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหา ความต้องการของประชาชนร่วมกับทางเทศบาลได้ถูกต้องตรงตามความต้องการของประชาชน

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- ๑) ควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนางานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ ให้กับประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจให้มากขึ้น โดยการอบรมและจัดทำเป็นคู่มือเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชน
- ๒) เทศบาลควรจัดเจ้าหน้าที่เข้าไปร่วมพบปะประชาชนตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาต่างๆ ได้มากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแต่นำปัญหาที่ได้มาจากการทำประชาคมเพียงอย่างเดียว
- ๓) เทศบาลควรเพิ่มช่องทางในการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านต่างๆ โดยให้โอกาสในการเรียกร้องต่อผู้บริหารหากพบว่าการดำเนินงานไม่ตรงกับแผนพัฒนา ให้ความสะดวกในการขอรับทราบข้อมูลข่าวสารหากพบว่าการดำเนินงานไม่โปร่งใส และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาลให้มากขึ้น
- ๔) เทศบาลควรจัดกิจกรรมในการสร้างจิตสำนึกการรักท้องถิ่น ความร่วมแรงร่วมใจในชุมชน ให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับร่วมกัน
- ๕) ควรจะมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อหารูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนางานของเทศบาลทุกระบบการ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้กระบวนการมีส่วนร่วมไปด้วย

บรรณานุกรม

(๑) หนังสือ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ ๑๐
แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, ๒๕๕๐.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). ธรรมานุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาบรรณสาร, ๒๕๔๓.

(๒) สื่ออิเล็กทรอนิกส์/เว็บไซต์:

เทศบาลตำบลแม่คำ, สรุปผลการพัฒนาเทศบาลตำบลแม่คำในปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. ๒๕๕๗), [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.tessabanmaekham.go.th/index>. [๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘].